

Súd: Krajský súd Košice
Spisová značka: 6To/117/2016
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7116011764
Dátum vydania rozhodnutia: 25. 01. 2017
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Marek Dudík
ECLI: ECLI:SK:KSKE:2017:7116011764.1

Uznesenie

Krajský súd v Košiciach v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Mareka Dudíka a sudcov JUDr. Zoltána Szalaya a JUDr. Evžena Kelija, na neverejnom zasadnutí konanom dňa 25. januára 2017, v trestnej veci obvineného Mgr. P. F. a spol., pre spolupáchateľstvo prečinu výtržníctva podľa § 20, § 364 ods. 1 písm. a), ods. 2 písm. b) Tr.zák., s poukazom na § 138 písm. j) Tr.zák. a iné, o sťažnosti prokurátora okresnej prokuratúry proti uzneseniu Okresného súdu Košice I zo dňa 22.11.2016, sp.zn. 5T/66/2016 takto

rozhodol:

Podľa § 193 ods. 1 písm. c) Tr.por. z a m i e t a sťažnosť prokurátora Okresnej prokuratúry Košice I.

odôvodnenie:

Napadnutým uznesením samosudca okresného súdu podľa § 241 ods. 1 písm. f) Tr. por. odmietol obžalobu prokurátora Okresnej prokuratúry Košice I sp. zn. 1Pv 575/15 zo dňa 28. októbra 2016, ktorú podal na obvinených býv. ppráp. PZ Mgr. P. F., nar. XX. U. XXXX v O., trvale bytom O., X. č. X, prechodne bytom X. A. S., časť W. č. XX, bývalého príslušníka PZ naposledy služobne zaradeného na KR PZ, KDI Košice, t.č. v mieste trvalého bydliska, Ing. P. F., nar. X. X. XXXX v O., trvale bytom O., P. č. X, t. č. v mieste trvalého bydliska a Ing. W. F., nar. XX. A. XXXX v O., trvale bytom O., X. č. X, prechodne bytom O., F. č. XX, t. č. v mieste trvalého bydliska, pre skutok kvalifikovaný ako spolupáchateľstvo podľa § 20 Tr. zák. prečinu výtržníctva podľa § 364 ods. 1 písm. a), ods. 2 písm. b) Tr. zák., s poukazom na § 138 písm. j) Tr. zák. a u obvinených býv. ppráp. PZ Mgr. P. F. a Ing. W. F. aj v jednočinnom súbehu s prečinom ublíženia na zdraví podľa § 156 ods. 1, samostatne aj v ods. 3 písm. c) Tr. zák. na tom skutkovom základe, že

- v O. dňa 22.11.2015 v čase okolo 03,35 h na M. ulici č. XXX pred F. W. po tom, ako obvinení odvrátili fyzický útok U. Ž. proti Ing. W. F. a napriek tomu, že už zo strany U. Ž. nedochádzalo k útoku, spoločným konaním všetci traja tohto na zemi bili päťami a kopali ho do rôznych častí tela, v tomto ich útoku im chceli zabrániť B. O.Č. a C. Š., pričom Ing. P. F. stiahol C. Š. na stranu, ktorého tam kopal a udieral rukami do oblasti tváre a spôsobil mu zmliaždenie prednej plochy tváre, zmliaždenie okolo ľavej očné, zlomeninu nosových kostí s posunom úlomkov, zlomeninu nosovej priehradky s posunom úlomku a psychosomatický šok ľahkého stupňa podľa znaleckého posudku z odboru zdravotníctva s dobou liečenia a práceneschopnosti do 3 dní, medzitým Ing. W. F. a ppráp. Mgr. P. F. pokračovali v útoku na U. Ž., kde B. O. spolu so N. O. sa ich snažili od U. Ž. odtrhnúť, načo Ing. W. F. zhodil B. O.Č. na U. Ž. a následne ju jedenkrát udrel do záhľavia a spôsobil jej zmliaždenie záhľavnej oblasti hlavy podľa znaleckého posudku z odboru zdravotníctva s dobou liečenia a práceneschopnosti 3 dní, následne N. O.Á. ppráp. P. F. jedenkrát udrel chrbtom pravej ruky do oblasti tváre a nosa a okamžite na to Ing. W. F. taktiež pristúpil k N. O., ktorú udrel do boku hlavy, chytil ju za krk, zvalil na zem a jedenkrát ju kopol, pričom jej zasiahol zadnú časť hlavy, krku a ramena, čím jej samostatne obaja spôsobili zmliaždenie záhľavnej oblasti, otras mozgu, poranenie nosa, zmliaždenie v oblasti krčenej chrbtice, podvrtnutie krčnej chrbtice, zmliaždenie steny hrudníka vľavo a psychosomatický šok ľahkého stupňa podľa znaleckého posudku z odboru zdravotníctva s dobou liečenia a práceneschopnosti do 8 týždňov a v príčinnej

súvislosti s útokom utrpela posttraumatickú poruchu chronickú trvajúcu viac ako 3 mesiace, následne po tomto útoku sa Ing. W. F. vrátil k U. Ž., kde spolu s ppráp. Mgr. P. F. až do príchodu hliadky príslušníkov PZ pášťami útočili na U. Ž., ktorému svojím útokom spôsobili zmliaždenie temennej oblasti hlavy na viacerých miestach, zmliaždenie v oblasti krčnej chrbtice, podvrtnutie krčnej chrbtice, zmliaždenie v drierkovej oblasti vľavo, zmliaždenie ľavej obličky s krvácaním do moču a psychosomatický šok ľahkého stupňa podľa znaleckého posudku z odboru zdravotníctva s dobou liečenia a práceneschopnosti najmenej 14 dní,

a vrátil vec prokurátorovi, pretože zistil závažné procesné chyby, najmä porušenie práva na obhajobu.

Proti tomuto uzneseniu podal v zákonom stanovenej lehote sťažnosť prokurátor Okresnej prokuratúry Košice I. V písomných dôvodoch sťažnosti uviedol, že okresný súd vyseletoval tri okruhy, v ktorých konštatuje, že došlo k porušeniu práva na obhajobu. Nezákonnosť vidí v tom, že znalci vypracovali posudok bez toho, aby mali možnosť nahliadnuť do obrazového záznamu, ďalej súd postráda nezadanie znalcom zásadnej otázky v zmysle § 123 ods. 4 Tr.zák. a v treťom bode namieta spôsob upovedomenia o zmene právnej kvalifikácie. K otázke znaleckých posudkov a nahliadnutia do obrazového záznamu uviedol, že nie je zrejmé, ako okresný súd dospel k tvrdeniu, že znalci nemali možnosť nahliadnuť do obrazového záznamu, a to dokonca vinou OČTK. Poukázal na znenie ustanovenia § 145 ods. 1 Tr.por., podľa ktorého sa znalci umožní oboznámiť sa s obsahom spisu, najmä s vykonanými dôkazmi, znalcom možno zapožičať spis, dokonca je možné vykonávať dôkazy, ktoré znalec potrebuje na účely posudku. Znalec má v tomto smere rozsiahle oprávnenia (pre účely posudku približujúce sa právam obvineného) a je teda zrejmé, že sám určí rozsah skutočností, ktoré potrebuje pre prípravu a vyhotovenie posudku. Čo sa týka kamerového záznamu, tento bol predložený znalcom, čo je zrejmé aj z uznesenia vyšetrovateľa o pribratí znalca z 11.1.2016 a z 1.8.2016, kde sa výslovne uvádza, že znalci sa okrem iného poskytujú aj kamerový záznam. Okresný súd síce pripúšťa možnosť premietnutia záznamu na hlavnom pojednávaní, avšak argumentuje to tým, že znalec by bol postavený pred hotovú vec, čo však odporuje základným zásadám dokazovania na hlavnom pojednávaní, keďže pri ústnosti a verejnosti pojednávania je každá strana konania koniec koncov postavená pred hotovú vec.

Samotný záznam má však len rozsah niekoľkých minút a jednoduchý dej a iste by znalci s jeho profesným vzdelaním nebol problém sa k nemu vyjadriť.

Okrem toho záznam bol cestou verejnoprávnych médií zverejnený a je dostupný aj na internete. Zo spisového materiálu teda nevyplýva fakt, žeby znalci nemali k dispozícii kamerový záznam a toto tvrdenie súdu je neopodstatnené a nekorešponduje so skutočnosťou.

K výhradám súdu k znaleckému dokazovaniu spočívajúcim v nezadaní zásadnej otázky znalcom ako to má na mysli ustanovenie § 123 ods. 4 Tr.zák. udáva, že znalci sa v posudkoch zaoberali podrobne sťažnením obvyklého spôsobu života všetkých poškodených, pričom najmä posudok znalca z odvetvia traumatológie je nadštandardný a profesionálne vypracovaný, v prípade poškodenej O. išlo o presah medzi medicínskymi odbornosťami, a preto bol pribratý taktiež znalec z odvetvia neurológie s konzultantom z odvetvia psychiatrie. Aj týmto znalcom boli položené otázky týkajúce sa sťažnenia obvyklého spôsobu života poškodených a znalci ich riadne zodpovedali. Je vylúčené, aby znalcom boli kladené otázky, či závažnosť obmedzení smeruje ku kvalifikácii podľa § 156 ods. 1, ods. 3 písm. c) Tr.zák., keďže ide o otázku právnu, ktorú znalec v zmysle § 145 ods. 1 Tr.por. nesmie riešiť. V znaleckých posudkoch je toľko informácií o sťažnení obvyklého spôsobu života, že nemôže byť problematické vyvodenie záveru o závažnosti ujmy na zdraví aj bez dopytovania znalcov.

Čo sa týka porušenia práva na obhajobu v súvislosti s upovedomením o zmene právnej kvalifikácie je potrebné konštatovať, že takéto chápanie práva je príliš formalistické v rozpore s ústavnou aj európskou judikatúrou a duchom zákona. Obvinení nemajú právnické vzdelanie, avšak majú vysoko kvalifikovaného obhajcu a môže byť teda porušením práva na obhajobu to, že upozornenie obdržal obhajca obvinených?

O vzťahu medzi obvinenými a obhajcom svedčí aj záverečné preštudovanie spisu, ktorého sa obvinení ani nezúčastnili, vykonal ho len obhajca, čo hovorí o dôvere obvinených k svojmu obhajcovi.

Samotné upozornenie pritom nemá predpísanú formu, okrem písomnej sa zasiela len obyčajná listová zásielka a dokonca sa nevyžaduje ani doručenie do vlastných rúk.

Uznesenie, ktoré má nepochybne vyššiu právnu silu, aj eventuálne dôsledky sa pritom obligatórne doručuje výlučne len obhajcovi (§ 179 ods. 2 Tr.por.) a žiadny súd tento fakt doposiaľ nespochybnil ako porušenie práva na obhajobu a prípadne inicioval návrh na konanie pred ústavným súdom v zmysle § 283 ods. 5 Tr.por. Úmysel zákonodarcu je logicky preferovať doručenie obhajcovi a nie obvinenému, keďže práve tak možno zaručiť obvinenému plný výkon jeho práv. Treba dodať, že o kvalifikácii skutku boli obvinení upovedomení aj v oznámení prokurátora o podaní obžaloby z 28.10.2016.

Upovedomenie v tejto konkrétnej trestnej veci nebolo vôbec potrebné, keďže zmena kvalifikácie sa dotýkala výlučne zmeny odseku toho istého trestného činu, nešlo o iný alebo ďalší trestný čin, ale stále išlo len o ten istý trestný čin - ublíženie na zdraví podľa § 156 Tr.zák. Počas prípravného konania teda neboli zistené žiadne procesné chyby a už vôbec nie závažné procesné chyby spôsobujúce porušenie práva na obhajobu. Za závažné porušenie práva na obhajobu súdna prax považuje prípady, ak sa viedlo konanie proti obvinenému, ktorý mal mať obhajcu a vôbec ho nemal, úkon sa vykonal bez prítomnosti obhajcu, ktorý si naňho vyhradil účasť a podobné závažné pochybenia. V danej veci nič také nenastalo.

Navrhol preto, aby krajský súd podľa § 194 ods. 1 písm. b) Tr.por. zrušil napadnuté uznesenie a uložil Okresnému súdu Košice I, aby vo veci znovu konal a rozhodol.

Na podklade takto podanej sťažnosti krajský súd ako nadriadený orgán podľa § 192 ods. 1 Tr.por. preskúmal správnosť výrokov napadnutého uznesenia, ako i konanie predchádzajúce týmto výrokom a zistil, že vrátenie veci prokurátorovi je dôvodné.

Podmienky, za akých možno odmietnuť obžalobu a vrátiť vec prokurátorovi, sú uvedené v ustanovení § 241 ods. 1 písm. f) Tr.por.

Podľa § 241 ods. 1 písm. f) Tr.por. obžalobu podanú na súde pre prečin a zločin s hornou hranicou trestnej sadzby neprevyšujúcou osem rokov preskúma samosudca a podľa jej obsahu a obsahu spisu obžalobu odmietne a vráti vec prokurátorovi, ak zistí závažné procesné chyby najmä porušenie práva na obhajobu.

Okresný súd svoje rozhodnutie o odmietnutí obžaloby a vrátení veci prokurátorovi odôvodnil tým, že

- znalecké posudky z odboru zdravotníctva a farmácie boli vypracované bez toho, aby znalci mali možnosť nahliadnuť do obrazového záznamu zachytávajúceho priebeh skutkového deja, čo možno považovať za zásadné pochybenie nie samotných znalcov, ale orgánov činných v trestnom konaní,
- orgány činné v trestnom konaní nezadali znalcom z odboru zdravotníctva a farmácie zásadnú otázku vyplývajúcu z právnej kvalifikácie podľa § 156 ods. 1, ods. 3 písm. c) Tr.zák. z ustanovenia § 123 ods. 4 Tr.zák. (závažnosť ovplyvňovania obvyklého spôsobu života pri poruche zdravia v trvaní najmenej 42 kalendárnych dní),
- porušenie práva na obhajobu porušením ustanovenia § 206 ods. 6 Tr.por. - upozornenie o zmene právnej kvalifikácie.

Tvrdenie okresného súdu v tom smere, že znalecké posudky znalcov z odboru zdravotníctvo a farmácia boli vypracované bez toho, aby znalci mali možnosť nahliadnuť do obrazového záznamu, sú neopodstatnené.

Z uznesenia o pribratí znalca z odboru zdravotníctvo a farmácia, odvetvie chirurgia a traumatológia MUDr. F. I. zo dňa 11.1.2016 je zrejmé, že znalcovi bol poskytnutý vyšetrovací spis v potrebnom rozsahu (zápisnice o výsluchu svedkov poškodených, kamerové záznamy zachytávajúce priebeh udalosti, predbežné lekárske prehliadky) a na znalcovu žiadosť prípadne aj iné časti spisového materiálu (č.l. 148 spisového materiálu).

Zo samotných znaleckých posudkov znalcov z odboru zdravotníctvo a farmácia ohľadom závažnosti a rozsahu poranení poškodených je zrejmé, že znalec mal k dispozícii DVD záznam o priebehu incidentu, ktorý opakovane sledoval (č.l. 158 spisového materiálu).

Naviac ku každému posudku je pridaný zoznam vlastných príloh a CD nosičov.

Je teda zrejmé, že znalecké posudky boli vypracované po zhladnutí obrazového záznamu zachytávajúceho priebeh incidentu.

Čo sa týka ďalšej výhrady okresného súdu v tom smere, že znalcom z odboru zdravotníctvo a farmácia nebola položená zásadná otázka, ako to má na mysli ustanovenie § 123 ods. 4 Tr.zák. je potrebné uviesť nasledovné.

V predmetnom konaní bol podľa odvolacieho súdu zadovážený dostatok dôkazov, ktorými boli objasnené všetky základné skutočnosti uvedené v ustanovení § 119 Tr.por.

Zo znaleckých posudkov je zrejmé, že znalci sa dostatočným spôsobom zaoberali obmedzeniami v obvyklom spôsobe života poškodených a vyčerpávajúcim spôsobom odpovedali na položené otázky.

Znalec podáva posudok iba o otázkach skutkových, a to len z hľadiska znaleckej odbornosti, ktorú nesmie prekročiť. Nie je oprávnený riešiť právne otázky ani robiť právne závery.

Je teda vylúčené, aby znalec odpovedal na otázku, či závažnosť obmedzení smeruje k právnej kvalifikácii podľa § 156 ods. 1, ods. 3 písm. c) Tr.zák.

Ohľadom porušenia práva na obhajobu a to porušením ustanovenia § 206 ods. 6 Tr.por. - upozornenie o zmene právnej kvalifikácie, sa krajský súd stotožnil s argumentáciou okresného súdu a navyiac udáva.

Zásada práva na obhajobu je vyjadrená v ustanovení § 50 ods. 3 Ústavy SR a v čl. 40 ods. 3 Listiny základných práv a slobôd.

Právo na obhajobu upravuje aj čl. 6 ods. 3 písm. b) a c) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

Konečne zásadu práva na obhajobu upravuje § 2 ods. 9 Tr.por.

Každá z uvedených úprav pritom reprezentuje požiadavku, aby v trestnom konaní bola zaručená úplná ochrana základných práv a záujmov osoby, proti ktorej sa vedie trestné stíhanie.

Právom na obhajobu sa rozumie súhrn práv daných osobe, proti ktorej sa vedie trestné stíhanie na vykonanie obhajoby proti obvineniu.

Toto právo sa vzťahuje na celé trestné konanie a zahrňuje najmä:

- 1/ právo obvineného vedieť, z čoho je obvinený (§ 34, § 206 Tr.por.),
- 2/ právo osobnej obhajoby (§ 34), ktoré môže obvinený realizovať buď aktívnym spôsobom (najmä výpoveďou, účasťou na úkonoch, navrhovaním dôkazov a pod.) alebo pasívnym spôsobom vo forme využitia práva odoprieť výpoveď,
- 3/ povinnosť orgánov činných v trestnom konaní s rovnakou starostlivosťou objasňovať všetky okolnosti svedčiace proti obvinenému a okolnosti svedčiace v jeho prospech a v oboch smeroch vykonávať dôkazy tak, aby umožnili súdu spravodlivo rozhodnúť (§ 2 ods. 10 Tr.por.),
- 4/ povinnosť orgánov činných v trestnom konaní a súdu poučiť obvineného o práve na obhajobu a poskytnúť mu plnú možnosť na jeho uplatnenie (§ 34 ods. 4 Tr.por.),
- 5/ právo zvoliť si obhajcu a vykonať právo na obhajobu cestou svojho obhajcu (§ 34, § 36 Tr.por. a ďalšie),
- 6/ právo na povinnú obhajcu (§ 37, § 38), resp. právo na ustanovenie obhajcu v prípade, že obvinený nemá dostatočné prostriedky na úhradu trov obhajoby (§ 40 ods. 2).

Právo obvineného vedieť, z čoho je obvinený, reprezentuje aj ods. 6 ust. § 206 Tr.por., ktorý upravuje situáciu, že v priebehu vyšetrovania alebo skráteného vyšetrovania vyjde najavo, že skutok, pre ktorý bolo vznesené obvinenie, je iným trestným činom alebo aj ďalším trestným činom, ako bol v uznesení o vznesení obvinenia právne kvalifikovaný.

V takom prípade je povinnosťou policajta písomne upozorniť na túto okolnosť obvineného.

Zo spisového materiálu je zrejmé (č.l. 370), že vyšetrovateľ PZ v rozpore s ustanovením § 206 ods. 6 Tr.por. o zmene právnej kvalifikácie u obvinených Mgr. P. F. a Ing. W. F. z prečinu ublíženia na zdraví spáchaného formou spolupáchateľstva podľa § 20 k § 156 ods. 1 Tr.zák. na trestný čin ublíženia na zdraví spáchaný formou spolupáchateľstva podľa § 20 k § 156 ods. 1, ods. 3 písm. c) Tr.zák. upovedomil len obhajcu obvinených Doc. JUDr. X. H.Ž., PhD. Zároveň obhajcu požiadal, aby na túto skutočnosť upozornil aj svojich klientov Mgr. P. F. a Ing. W. F.O.. Samotných obvinených na zmenu právnej kvalifikácie neupozornil.

V tejto súvislosti krajský súd poukazuje aj na čl.6 ods. 3 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, podľa ktorého obvinený má právo byť informovaný nielen o dôvodoch obvinenia, ale aj akého konania sa mal dopustiť, ale aj právna charakteristika tohto konania (rozhodnutie ESLP vo veci Dollos proti Maďarsku z 1. marca 2001). Na vyššie citovaný článok Dohovoru nadväzuje aj ods. 3 písm. b) Dohovoru, ktorý obvinenému garantuje mať primeraný čas a možnosť na prípravu svojej obhajoby.

Taktiež v zmysle platnej európskej judikatúry platí, že pokiaľ by prípravné konanie trpelo vadami, ani konanie pred súdom nemôže riadne prebehnúť, ak nie sú odstránené tieto vady.

Vyššie uvedené dôvody v tomto rozhodnutí odôvodňujú tento právny záver krajského súdu:

Tým, že obvinení neboli písomne upovedomení, že skutok, pre ktorý im bolo vznesené obvinenie a boli k nemu vykonávané dôkazy, je iným trestným činom ako bol v uznesení o vznesení obvinenia právne kvalifikovaný, pričom ide o prísnejšiu zmenu právnej kvalifikácie, nemali reálnu možnosť a ani primeraný čas k príprave svojej obhajoby, ktorú si vyžaduje uvedená zmena právneho posúdenia stíhaného skutku vzhľadom na jej povahu a závažnosť, to znamená, že nemohli využiť právo doplnenia dokazovania o konkrétne nové dôkazy viažuce sa k tejto zmene a tým im vlastne bolo odopreté aj právo obhajovať sa osobne a byť včas informovaní, pre aký trestný čin sú trestne stíhaní a proti akému obvineniu sa majú brániť.

Na týchto záveroch nič nemení ani skutočnosť, že v predsúdnom štádiu trestného konania existuje príležitosť obvineného radiť sa s obhajcom, pretože ako už bolo vyššie v tomto rozhodnutí uvedené, právo obhajoby sa uplatňuje v dvoch úrovniach (prostredníctvom obhajcu a jednak osobne).

Krajský súd preto na základe vyššie uvedených skutočností dospel k záveru, že v prejednávanej veci došlo k závažným procesným chybám, najmä k porušeniu práva na obhajobu, a preto sťažnosť prokurátora Okresnej prokuratúry Košice I podľa § 193 ods. 1 písm. c) Tr.por. ako nedôvodnú zamietol.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu ďalší riadny opravný prostriedok nie je prípustný.